

Avaleht>Raha/Rahalised nõuded>Hagi tagamine nõude puhul ELI liikmesriikides

Tsiviilõiguse valdkonnas jätkuvad ELI õiguse kohaselt need pooleliolevaid menetlused, mis on algatatud enne üleminekuperioodi lõppu. Vastastikusel kokkuleppel Ühendkuningriigiga hoiab e-õiguskeskkonna portaal Ühendkuningriigiga seotud asjakohast teavet oma portaalis kuni 2022. aasta lõpuni.

Hagi tagamine nõude puhul ELI liikmesriikides

Põhja-Iirimaa

1 Millised on abinõude eri liigid?

Keelav või negatiivne ettekirjutus (*Prohibitory, Negative Injunction*) – määrus jätta midagi tegemata või lõpetada millegi tegemine. See on kõige tavalisemat tüüpi määrus.

Kohustav või positiivne ettekirjutus (*Mandatory, Positive Injunction*) – määrus mingi toimingu tegemiseks või eelneva toimingu põhjustatud kahju hüvitamiseks.

Preventiivne ettekirjutus (*Quia Timet Injunction*) – määrus mingi toimingu tegemiseks või mingi toimingu tegemata jätmiseks, et ennetada veel tekkimata kahju tekkimist.

Mareva määrus (*Mareva Injunction*) – määrus, millega ennetatakse, et kostja eemaldab või võõrandab oma vara, et muuta kahjude kohta tehtud otsuse täitmine võimatuks. Määrusega võidakse tagada kostja elamis-, ettevõtlus- või õiguslike hüvitamine.

Kohustus kohtuliku ettekirjutuse asemel (*undertaking in lieu of Injunction*) – seda pakub tihti isik, kelle suhtes kohtulik ettekirjutus on tehtud, ja kui hageja sellega nõustub, tuleks kohustus registreerida kirjalikult või kohtu poolt.

Vara inspekteerimise ja säilitamise määrus (*Order for inspection and preservation of property*) – sellel on kaks eesmärki:

säilitada vara, mis on hagi esemeks, et võitnud pool saaks vara või selle väärtuse tagasi terviklikult, ning

teha vara inspekteerimiseks kättesaadavaks hagi seotud tõendite kogumise tarvis. Kohus võib teha ka määruse, milles lubatakse poole territooriumile sisenemine, et määrust täita.

Anton Pillari määrus (*Anton Pillar Order*) – sellega lubatakse hagejal, tema õigusnõustajal või muudel vastutavatel isikutel säilitamise või tõendite kogumise eesmärgil konfiskeerida esemeid ilma kostjat eelnevalt teavitamata.

2 Millistel tingimustel võib selliseid abinõusid rakendada?

2.1 Menetlus

Ajutisi meetmeid on võimalik kohaldada mis tahes ajal pärast menetluse algatamist ja enne selle lõpule viimist. Kiireloomuliste juhtumite puhul võidakse ajutisi meetmeid kehtestada enne menetluse algatamist tingimusel, et menetlus algatatakse kohe.

Ajutiste meetmete kohaldamise menetlus on sätestatud kohtu kodukorras. Kõrge kohtu suhtes kehtivad üldnormid on sätestatud 1980. aasta Põhja-Iirimaa kohtu kodukorras ning krahvkonnakohtu suhtes kehtivad normid 1981. aasta Põhja-Iirimaa krahvkonnakohtu kodukorras.

Taotlus tehakse tavaliselt ajutise meetme taotluse ehk teatisega (*Notice of Motion*) või kohtukutsega (*Summons*) kõrge kohtu osakonnas või krahvkonnakohtus, kus peamine hagi on käimas.

Teatises või kohtukutses tuleb märkida taotletav õiguskaitsevahend ja kohtu kodukord, mille alusel taotlus esitatakse. Sellele peab olema lisatud kirjalik tunnistus (tihti koos hageja õigusnõustaja vandega) ja esitada tuleks määruse ettepanek.

Teatis või kohtukutse koos kirjaliku tunnistusega ja muude asjakohaste dokumentidega tuleb toimetada kostjale kätte vähemalt kaks täispäeva enne taotluse kohtuistungil arutamist, kuigi kiireloomulistel juhtudel võib kohus anda loa kättetoimetamise aja lühendamiseks.

Kõrges kohtus vaatab taotluse üle tavaliselt kohtuametnik (*master*), kuigi mõnda liiki menetlustes (täpsustatud Põhja-Iirimaa 1980. aasta kohtu kodukorras) vaatab ajutisi meetmeid puudutavad taotlused läbi kohtunik.

Krahvkonnakohtul on tema pädevusse kuuluvates asjades seoses ajutiste meetmetega täielikud volitused. Krahvkonnakohtus peab ajutise ettekirjutuse taotluse vaatama üle krahvkonnakohtu kohtunik.

Taotlust on võimalik teha *ex parte* ilma teatise või kohtukutse kätte toimetamiseta isikule, kelle kohta see on, järgmistel tingimustel:

kui tegemist on väga kiireloomulise juhtumiga;

kui eelnev teavitamine viiks määruse eesmärgi takistamiseni kostja poolt;

näiteks tavaliselt tehakse taotlus enne menetluse algatamist *ex parte*,

kui seadus või kohtu kodukord selleks loa annavad või sellele suunavad.

Ex parte taotlus tehakse erivormis (*ex parte docket*), ning taotleja peab avalikustama täielikult ja õiglaselt kõik asjakohased asjaolud. *Ex parte* määruste taotluste (välja arvatud *ex parte* ettekirjutuste taotluste) kohta teeb tavaliselt otsuse kohtunik või kohtuametnik (*master*) ilma kohtuistungita. *Ex parte* taotluse kulud määratakse tavaliselt kohtuistungil.

2.2 Peamised tingimused

Esialgne õiguskaitse määratakse kaalutlusõiguse alusel. Kohus võib teha ettekirjutuse menetluse mis tahes etapis, kui see on õigustatud ja asjakohane.

Kohus pakub omal äranägemisel esialgset õiguskaitset kooskõlas kohtuasjas *American Cyanamid vs. Ethicon* [1975] AC 396 sätestatud suunistega. Esmalt peab hageja tõendama, et olemas on tõsine probleem, mida tuleb menetluse käigus lahendada. Kohtunik otsustab seejärel, kas hageja õigusi saab kompenseerida kahju hüvitamisega. Kohtunik võib kaaluda poolte huvide tasakaalu ja kui huvid on tasakaalus, siis eelistatakse enne väidetavat väärti käitumist kehtinud olukorra säilitamist või taastamist.

Suuremat vajadust tuleb tõendada, kui taotlus puudutab kohustavat ettekirjutust ja see tehakse üksnes juhul, kui hageja kohustub kostjale hüvitama kahju, kui tema hagi ei ole edukas või ettekirjutus osutub ebavajalikuks.

Mareva määruse taotluses peab hageja tõendama,

et kohtuasi on olemasoleva hagi aluse jaoks hästi argumenteeritud, selleks et nõuda teatud rahalist hüvitist;

et tal on tõendid, et kostjal on vara, mille ta võib kõrvaldada või mida varjata;

et tal on tõendid ohu kohta, et kostja kõrvaldab vara enne otsuse täitmisele pööramist.

Vara inspekteerimise taotluse saab koostada seoses varaga, mis on menetluse esemeks või mille suhtes võib tekkida küsimus. Inspekteerimise õigus ei sõltu hageja kohtuasja tugevusest.

Anton Pillari määruse taotluses peab hageja tõendama, et on reaalne võimalus, et kostja hävitab dokumente või esemeid, mis kahjustavad tema kaitset, või avaldab materjale, mis on hageja suhtes konfidentsiaalsed.

3 Abinõude ese ja laad

3.1 Millist liiki vara suhtes võib neid abinõusid kohaldada?

Ettekirjutuse taotlus peab olema seotud täitmisele pööratava õiguse või hagi alusega või olema sellest sõltuv. Kuid ettekirjutuse eesmärk ei ole hageja õiguste maksmapanemine, vaid kuni hagi lõpetamiseni hetkeolukorra säilitamine või taastamine.

Mareva määrus võidakse teha seoses Põhja-lirimaal asuva praeguse või tulevase varaga (sõltumata sellest, kas see on hagi ese või sellega seotud), olenemata sellest, kas kostja asub või on Põhja-lirimaal.

Vara inspekteerimise või säilitamise määrust on võimalik saada üksnes seoses füüsilise varaga. See ei ole asjakohane menetlus sellise dokumendi sisu kontrollimiseks, mis on kättesaadav dokumentide esitamisega seotud reeglite alusel.

3.2 Milline on selliste abinõude mõju?

Määrust on võimalik täitmisele pöörata kinnipidamismenetlusega. Määrus tuleb kostjale kätte toimetada enne kohtus täitmisele pööramist. Kohustus on täitmisele pööratav nagu ettekirjutus.

Kolmandad isikud, nt kostja abikaasa, õigusnõustaja või pank, kes on Mareva määrusest teadlikud, on kohustatud säilitama kostja vara, mis on nende valduses. Kuid Mareva määrust kohaldatakse üksnes kostja suhtes ja see ei anna hagejale võlausaldajate ees eesõigust.

Vara inspekteerimise ja säilitamise määrust võib teha üksnes menetluse poole vastu, nii et selle mõju sõltub isiku nõusolekust, kelle valduses vara on. Anton Pillari määrus ei ole läbiotsimismäärus ning seda ei ole võimalik sunniviisiliselt täita, aga kui määrus sõnastatakse nii, et kostja peab võimaldama läbiotsimist, siis tähendab kostja sellest keeldumine kohtu vastu lugupidamatuse ülesnäitamist ning võib viia selleni, et kohus järeldeb, et tal on midagi varjata.

3.3 Kui kaua sellised abinõud kehtivad?

Määrus võib olla

vahepealne – kehtib kuni kohtuistungini;

ajutine – kehtib piiratud ajavahemikul.

4 Kas abinõu kohta saab esitada kaebuse?

Mis tahes pool võib kohtuametniku (*master*) määruse või otsuse kohtunikule edasi kaevata. Edasikaebus tuleb esitada viie päeva jooksul ning toimetada muudele pooltele kätte vähemalt kaks täispäeva enne edasikaebuse kohtuistungil arutamiseks määramist. Viiepäevalist tähtaega on võimalik pikendada kohtu äranägemisel, aga kohut tuleb veenda, et selleks on asjakohane põhjus. Siiski ei saa pool kohustust edasi kaevata. *Ex parte* taotlusest keeldumist saab hageja edasi kaevata, samas kui vastaspool taotleb pigem määruse tühistamist kui selle edasi kaebamist.

Edasikaebus tähendab täielikult uut kohtuistungit, kuigi kaebaja esitab oma kaasuse esimesena. Kuigi uusi tõendeid võib esitada, on kohtunik valmis neid vastu võtma eelkõige siis, kui selleks on piisav põhjus.

Krahvkonnakohtu ajutist meedet puudutava otsuse võib edasi kaevata kõrge kohtu kohtunikule uue kohtuistungiga kaudu või apellatsioonikohtule esitatud juhtumi kaudu.

Seonduvad lingid

[Põhja-lirimaa kohtuamet](#)

Viimati uuendatud: 29/09/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega.

Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.